

Dato: 17-01-2019

Miljøstyrelsen

Danmarks
Naturfredningsforening

Masnedøgade 20
2100 København Ø
Telefon: 39 17 40 00
Mail: dn@dn.dk

Hørings svar til vejledning om naturbeskyttelseslovens § 3 naturtyper

Danmarks Naturfredningsforenings sekretariat har gennemgået det omfattende høringsmateriale, som for-
eningen i helt overvejende grad finder udtømmende og dækkende for området. DN ser vejledningen som
et af flere vigtige redskaber til at skabe fornyet respekt omkring naturtyper, der historisk har dækket langt
større og meget mere sammenhængende arealer end tilfældet er for de små, opsplittede lommer af natur,
vi finder i dag. Som modvægt til en af og til fremført tanke om at flytte rundt på naturen, så den ligger mere
bekvem for især landbrug, kan vejledningen også tjene til repetition af gældende regler og praksis.

I det følgende vil DN meget kronologisk fremføre kortere input og tilføjelser til det skrevne i udkastet.

Indledning

I 5. afsnit tænker DN at udenforstående kan tage teksten til indtægt for at al § 3 natur, alle ca. 300.000 om-
råder, blev fysisk besigtiget under Naturstyrelsens serviceeftersyn i 2011-14. Det var ikke tilfældet. Desuden
svæver det lidt uklart hvorvidt aftalen om den 10 årige genbesigtigelse (minimum) handler om alle 300.000
arealer (hvoraf mange tusinder aldrig nogensinde er besigtiget) eller blot de arealer, som serviceeftersynet
foretog besigtigelse af.

Beskyttede naturområder

Sidste sætning i 1. afsnit kunne tilføjes et "uændret", så sætningen hedder "beskyttelsesordningen er ikke
til hinder for, at arealernes hidtidige benyttelse fortsættes uændret", hvilket også vil lægge sig tæt op af
praksis omkring "væsentlige ændringer". I 3. afsnit kommer de sidste to sætninger lidt ud af trit med prak-
sis på området, som de facto dokumenterer at ingen forhistorie, ingen plantedata eller oplysninger i øvrigt
aldrig er til gavn for et naturområdes faktiske beskyttelsesniveau, hvilket er et stort praktisk problem sær-
ligt i sager om fjernet eller ødelagt natur, som kan visualiseres som en nedrevet fredet bygning uden teg-
ninger eller fotos, der dokumenterer tidligere udtryk.

Mosaikreglen er det DNs indtryk ofte bliver overtrådt i praksis. I hvert fald konstateres det i masser af kon-
krete luftfototolkninger, at lavninger og våde arealer ned til vandløb i meget høj grad er blevet fjernet uan-
set denne regel.

I forhold til praktisk håndhævelse af **temporære søer** eller blot almindelige små mergelgrave ude i land-
brugslandet er det DNs indtryk fra kommunale sagsbehandlere dagligdag, at luftfoto sjældent kan konkreti-
sere det vanddækkede areal på grund af randbevoksning med pil og lignende trævegetation, hvorfor mas-
ser af sager hverken håndhæves eller forfølges, da der som hovedregel heller aldrig forefindes tidligere be-
sigtigelsesdata.

Vandløb, her kunne i sammenhæng med kilometer-angivelserne tilføjes i en bisætning, at der er nationale
målsætninger om at 18-19.000 km vandløb opnår "god økologisk tilstand"/DVFI 5

Heder, her er vegetationen gennemgående baseret på *ældre og genbrugte data*. DN ville anbefale at vejledningen forholdt sig til DCE's feltskemaer med karakterarter og stjernearter (som det også er blevet fast praksis i nævnsafgørelser at tillægge værdi). DN har oplevet meget forskellige tolkninger af tilgroning på uplejede og ikke vedligeholdte heder. Nogle kommuner vælger helt at afregistrere "huller i osten" som er sluttede krat med karakter af småskov, uanset forekomst af en eller flere af de fremhævede arter i "underskoven", mens andre kommuner tillader betydelige bevoksninger. Derfor ville sidste afsnits første sætning kunne omskrives til "betydelige hedearealer, der ikke er under regelmæssig naturpleje, har derfor karakter af mere eller mindre lukket krat, og ryger derfor ofte ud af beskyttelsen i praktisk håndhævelse"

Moser og lignende, er der i tredje afsnit, nederst side 15, en lige lovligt upræcis betegnelse for mosetyperne. DN er således ikke sikker på at den almindelige tiltænkte læser er præcis med på hvad "birkekær" er i forhold til en almindelig tilgroet mose, eller for den sags skyld i forhold til "oversættelsestabellen mellem § 3 og habitatnatur" (bilag 3). DN kunne på samme måde spørge til definitionerne på "dyndeng" og "fugteng" som mosetyper. Mens de fleste nok kan se gummistøvlerne forsvinde i en "dyndeng" (selv om det virker forkert med "eng"-typer under § 3 moser og lignende), så tænker en, der har arbejdet med § 3 siden 1990, alligevel at "fugteng" er for langt ude som betegnelse for noget som helst. Alene navnet peger jo væk fra moser og over i engtyperne, som meget gerne må være fugtige. Her er plads til mere præcise angivelser med rod i bilag 3.

Første afsnit side 16 indledes med betragtninger om, at det i praksis er næsten uden betydning at få trukket den præcise grænse til andre § 3 naturtyper. DN er ikke helt enig. Eksempelvis er det meget ofte sådan, at kommunerne registrerer et stort og historisk sammenhængende område som "eng", der hvor der græsses eller slås hø, mens tilgroningsstadierne kaldes "mose" – uden at der i øvrigt burde være nogen egentlig forskel på arealerne udover forskellige grader af pleje. Her savner vejledningen tydeligvis en opstilling af habitattypiske plantearter jf. de før omtalte feltskemaer. Forskellen på mose og eng *kan* i øvrigt godt blive væsentlig, hvis der i "eng" ligger en version af "kulturang" alias lovlig naturforarmelse med gødningsstoffer og/eller omlægning. Der har heldigvis endnu aldrig været en kategori for mose, der kaldes "kultur-mose".

Forklaringen på manglende tørvedannelse (i ganske, ganske få eksempler på "mose" angivelser primært i kategorien "rigkær"), bør nok også omfatte det forhold, at dræning gennem årene kan nedbryde og i sidste ende helt fjerne et oprindeligt tørvelag fra en ellers tørveholdig mose.

Vegetation afsnittet mangler nøglearter, karakterarter og stjernearter typiske for moser. Læserne må lede andre steder. Sætningen "endvidere karakteriseres moser ofte ved et ujævnt overfladerelief" savner en afslutning i stil med "på grund af tidligere tiders dræning, tørvegravning og lignende indgriben". En naturligt ujævn struktur findes vist alene i knoldkær alias rigkær.

Sidste afsnit side 16 hedder "i øvrigt vil der være en glidende overgang mellem moser og enge afhængig af græsningstryk og graden af øvrig drift", en sætning som næppe kan stå alene uden yderligere forklaring jf. tidligere fremførte bemærkning om eng vs. mose.

Strandsumpe vs. strandenge

Side 18, øverst, forskellen er med andre ord ene og alene betinget af om der findes naturlige græssere eller husdyr nok til at opretholde en engflora. Det bør nævnes at nogle af vores mest fuglerige strandenge i hvert fald delvist opretholdes som strandenge af græssende gæs, svaner og pibeænder. Sætningen om, at "strandsumpe udnyttes ofte ikke landbrugsmæssigt" er enten irrelevant eller misvisende idet høst af tækkemateriale traditionelt er foregået i store rørskove, også ud til saltvand, og dermed i strandsumpe.

Ferske enge og biologiske overdrev

De to vidt forskellige naturtyper føles som pærer og bananer i denne samlede fremstilling. Formålet med at lægge naturtyperne i samme kurv fremgår ikke særlig tydeligt. Sætningen "på enge og overdrev kan der ofte forekomme mere eller mindre udbredte bevoksninger med krat og anden træagtig vegetation. Sådanne bevoksninger vil også være omfattet af beskyttelsen" er lidt svær at forholde sig til. Dels kan man være ret sikker på at større krat på enge vil være betegnet som "mose" jf. tidligere bemærkninger, mens krat på biologiske overdrev meget ofte vil være afregistreret i mangel på karakteristiske plantearter under

dække af homogene krat af slåen, gyvel, rynket rose eller lignende. Hvis sætningen er udtryk for en helt generel og korrekt fortolkning af lovgivningen, så bør Miljøstyrelsen overveje at præcisere dette i et fremtidigt "hyrdebrev" ud til landets kommuner, idet praksis er meget forskellig.

Ferske enge

Af de tre linjer som sikkert er tænkt som indledning, kan læseren få det indtryk, at enge ikke fandtes før end jernalderbonden begyndte at tage fat med hakke, træspade og le på de uregerlige "moser". Afsnittet savner balancen, der således også forklarer, at enge kan opstå ved bæveres opstemning af store lavvandede områder, elge og krondyrs græsning og i princippet også ved ændrede vandregimer over tid. Uheldigvis går denne "landbrugskultur-forestilling" igen i hele afsnittet om enge, idet det få linjer senere påstås, at engenes plantesamfund afviger frem de "oprindelige kærsamfund" ved indslag af "græsser og planter, der kan tåle kulturpåvirkningen". Sætningen og grundtanken bagved bliver meget landbrugsfavoriserende på bekostning af temmelig meget evidens for at vi også har pollen fra "kulturengsplanter" længe før "menneskets påvirkning". Skulle DN være frække ville foreningen påstå, at hele afsnittet er noget landbrugsvrøvl. Således skrives der nederst side 18 om "enge på forholdsvis god bonitet". Bonitet forveksles muligvis med pH fordi der som bekendt er kæmpe stor forskel på enge, der overrisles med let basisk kalkvand fra en kalkrig undergrund eller med relativt surt vand fra en sandet og måske jernholdig undergrund. I overgangen fra side 18 til side 19 fremlægges det næsten som om, at tilgroningsstadierne som indtræder ved ophørt afgræsning eller naturtypisk høslæt *altid* er mere interessante end deres udgangspunkt. Her savnes et fokus på de enorme tilbagegange i tidligere hamrende almindelige arter som de fremhævede trævlekrone, engkabbeleje, engblomme og maj-gøgeurter.

Biologiske overdrev

Sætningen "gennem årene er mange overdrev ved opløjning blevet inddraget i omdriften eller de er blevet plantet til" burde måske forholde sig til lidt faktuelle mængder og arealer. Set i et historisk perspektiv på 2-300 år vil det ikke være forkert at påstå at mere end 95 % af de historiske overdrev er blevet slettet fra naturen. I øvrigt er det lidt pudsigt, at forholde sig til de historiske overdrev og deres afvikling under et afsnit kaldet "biologiske overdrev", der tager udgangspunkt i næringsfattige tidligere dyrkede jorde med en tilnærmelsesvis sammenlignelig plantesammensætning (uden dog nødvendigvis tilsvarende svampeflora). På side 20 har savner DN en afvejning i sætningen "et historisk overdrev kan ligesom et biologisk overdrev og andre beskyttede naturtyper vokse sig ud af beskyttelsen". Det forklares ikke at dette typisk sker ved totale tilgroninger med tjørn, slåen, gyvel eller rynket rose eller lignende, ligesom der savnes en vurdering af om ikke der i dag er så få overdrev tilbage, at der i princippet ikke burde kunne vokse sig overdrev ud af beskyttelsen også jf. vurderingen tidligere på side 18.

Den gængse vurdering, fremført side 20 midt, om hvor længe et tidligere dyrket areal skal henligge til udvaskning og næringsforringelse før end der indfinder sig et biologisk overdrev, skal tages med et gran salt. "Mindst 30-50 år" har ingen relation til de mange grusgrave landet over, som har haft overdrevslignende vegetation efter bare 10 år, ligesom flere af de tidligere, nu opdyrkede, EU brakjorde på sandet bund med et lignende åremål, ca. 10 år, havde udviklet af og til helt typisk overdrevsflora.

Arterne på side 21 bør kalibreres med DCE's feltskema. Det lykkes at nævne arter, som er stjernearter, men der nævnes kun en enkelt indikatorart, smalbladet høgeurt, karakteristisk for sure og udvaskede overdrev, ligesom der nævnes flere mere uspecifikke arter. Denne del af opgaven løfter afsnittet derfor ikke godt nok.

Opsummende omkring naturtyperne savner DN konsistens i opbygningen af afsnittene for hver naturtype. Alle § 3 naturtyper er lige beskyttet (bortset fra "kulturenge", som dårligt nok nævnes), og naturtyperne burde derfor tildeles nogenlunde homologe afsnit med betegnelse for de karakteristiske arter jf. DCE's feltskemaer. Desuden glimrer de historiske overdrev ved deres fravær, ligesom det overhovedet ikke tillægges værdi omkring de strukturelle forhold på især overdrev – store lavbevoksede sten, gul engmyretuer osv. DN savner også en præcisering omkring strandoverdrev og strandvolde, klitter og deres overgange til både overdrev (grønklit) og heder, ligesom basale nøgletal omkring naturtypernes samlede sundhedstilstand jf. seneste NOVANA undersøgelse, andel af det samlede § 3 areal og national målsætning for naturtypen hvor og hvis denne findes.

Forskellen på kulturenge og naturenge, som så ofte er et problem, som er ganske reelt for kommunernes sagsbehandlere at slå med, nævnes stort set ikke. DN har gennem årene konstateret talrige forkerte opfat-

telser af, hvad der kan gå som "hidtidig drift" på kulturenge, og hvornår en eng henligger i naturengstilstand, uden mulighed for lovligt at omlægge eller gøde. Alene dette sidste ankepunkt, forskellen på kulturenge og naturenge, er formentlig det område af § 3 som sagsbehandlere i kommunerne bruger mest tid på at udrede. Derfor bør en vejledning primært til disse folk, også kunne forklare forskellene mere eksplicit, end det sker.

3. Administration af reglerne om § 3

En væsentlig tilføjelse til teksten side 22 ville være at tilføje et "udelukkende" til sætningen "Naturklagenævnet (nu Miljø- & Fødevarerklagenævnet) har anlagt en praksis, hvorefter *udelukkende* en ejer af et givet areal kan påklage en meddelelse fra kommunen om at et areal er omfattet af § 3". DN ved dette, fordi forningen gentagne gange, og med talløse eksempler, har forsøgt at finde netop det særlige eksempel, der skulle kunne ændre denne "sædvanlige praksis", hidtil uden held. I øvrigt er det nok værd at bemærke for alverden, at disse afgørelser sædvanligvis ikke offentliggøres.

I afsnittet om Naturkvalitetsplanlægning er der den savnede reference til DCE's omfattende erfaringer med feltskemaer og den nødvendige ensartethed i datagrundlaget fra kommunerne, som er nødvendig for at kunne udtale sig konstruktivt om en fælles national udviklingstendens for naturtyperne. At det hele så er baseret på frivillighed fra kommunernes side er hagen ved det. Men udmærket at forsøge at fremme den gode vinkel på sammenligneligt feltarbejde.

I afsnittet om oplysningspligt kan der også tilføjes et "udelukkende" i sætningen om at "ejere og brugere kan påklage en afgørelse om et areal er omfattet af § 3", hvilket følges op af en pudsig negation, "en tredje part, der i øvrigt er klageberettiget kan *ikke* påklage en kommunes afgørelse om *ikke* at registrere et område som beskyttet". Det hele drejer sig om de såkaldte afregistreringer, som nævnt tidligere i bemærkningerne, hvor ejer/bruger er eneste part, der kan påklage, hvilket i parentes *aldrig nogensinde* er sket i 26 år. Om sætningen skal forstås således at eksempelvis DN derimod godt kan påklage en ny § 3 registrering, skal være usagt, men det er i givet fald ikke korrekt udlægning af praksis. DN så også helst at vejledningen kaldte tingene ved deres rette navn. Får ejeren ikke svar på en henvendelse om forespørgsel på et areals status inden for de lovede 4 uger, så har man en *ikke-afgørelse*, som heller ikke kan påklages. Sætningen herefter begyndende med "ejeren m.fl. kan ikke uden tidsbegrænsning gennemføre..." er fuldstændig uklar og umulig at forstå. Den sætning er en klar ommer.

Arealberegning

Her beskrives det at fastslå et område til rette naturtype unødigt komplekst og indviklet. Så svært er det altså heller ikke, særligt ikke hvis botanikken ligger på rygraden af feltarbejderen. Bemærkelsesværdigt er det også, at det pointeres at der er "glidende overgange fra eng til mose", når meget af det foregående ellers har påpeget de ofte skarpe grænser langs indhegning, vej og andet. Tingene gøres unødigt komplicerede her.

Afsnittet om beskyttelsen af småbiotoper under størrelseskriteriet som "støder op til" beskyttet natur, som overholder størrelseskravet, synes sjældent at have sit ophæng i reel kommunal sagsbehandling. Det er i hvert fald så sjældent at se det som vejledningen signalerer slå igennem ude i praksis. Så selv om dette gentages både på side 25 og igen under "søer" på side 26, savner det eksempler fra praksis.

Undtagelser fra beskyttelsen

DN har på fornemmelsen at der kan være grund til at indskærpe over for i hvert fald visse kommuner, at en lokalplan eller et planlægningsmæssigt udlæg af sommerhusområder foretaget efter 1992 i bestående, beskyttet natur *ikke* fritager kommunerne fra at skulle vurdere efter § 3. Ringkøbing-Skjern Kommune har siden dette overhørigt i cirka 400 tilfælde, viser DN Ringkøbing-Skjerns arbejde. I øvrigt kan det forekomme mærkværdigt at heder, der blev beskyttede ved lov i 1983 fortsat skal have fokus på en skæringsdato fra 1992. Forklaringen mangler.

I øvrigt finder DN det lidt pudsig at *undtagelserne* skal udpensles over mere end 4 tætskrevne sider, idet der er rigeligt med forklaringer i de respektive undtagelseslovgivninger. En vejledning om den beskyttede natur skal jo ikke nødvendigvis rumme svarene på alt.

Foranstaltninger der kræver dispensation

Hele dette afsnit sammenholdt med bilag 1 ser Danmarks Naturfredningsforening som en ny styrke i vejledningen, idet den her bliver mere konkret, mere baseret på eksempler, som alle læsere selv efter behov kan dykke videre ned i. Det er klogt og konstruktivt.

At vejledningen vil dække et "hul" i flere kommuners viden viser en hurtig gennemgang baseret på blot den seneste måneds naturfredningsarbejde. Sager hvor en kommune tillader voldsom drikkevandsindvinding under fredet og naturbeskyttet hængesæk mose med den begrundelse, at det er til almenvellet fordel og kommer til at foregå umiddelbart uden for naturområdet (men med potentiel tørlægning til følge), viser at vejledningen har potentiale til at ændre natursynet. Eller tag nu bare indledningen til afsnittet om vandløbsregulering, som DN på ingen måde er uenig i, og sammenlign så med de seneste måneders kommunalt finansieret og befordret ødelæggelse af Ryå. Der er mange andre eksempler på, at vejledningen skal finde sit publikum ude i de kommunale administrationer, hvis der skal vægt bag en sætning som "reglerne er under et udtryk for en generel samfundsmæssig interesse i, at de beskyttede naturtyper opretholdes og ikke løbende forringes". Under et kan DN vist roligt konstatere, at denne samfundsmæssige interesse ikke er blevet varetaget særlig omsorgsfuldt de seneste 10-15 år.

I afsnittet om *plejeplichten* for kommunerne kunne skruen strammes en ekstra gang ved at indføjede dette berettigede ord i selve underoverskriften, så den til afsnittet lyder "pligten til pleje af beskyttet natur ejet af kommuner", da DN fortsat oplever at mange kommuner helst vil undslå sig denne eneste forpligtigelse, der ikke kan løbes fra.

Administration af dispensationsbeføjelsen

Også dette afsnit er stærkt og konstruktivt i sin tilgang. Underafsnittene om vandfugleaftalen (AEWA) og flagermusaftalen (EUROBATS) er tilmed nye for DN i forhold til deres kobling til gældende § 3 beskyttelsen og administration. At der også indgår betragtninger om fokus på de mange små naturarealer (matrixen) og spredningsmulighederne for dyr og planter, er en værdifuld bonus. Til afsnittet om proportionalitet kan DN tilføje den helt nye afgørelse 18/051888 "Botanisk Forening vs Randers Kommune".

Fastsættelse af vilkår

Dette afsnit er ligeledes meget værdifuldt og konstruktivt. Underafsnittet om erstatningsbiotoper kunne overvejes udvidet en smule, og slet og ret kaldt erstatningsnatur, da det er sådan forholdet omtales i almindelighed. DN tilslutter sig afsnittene og pointerne, men man kunne tilføje et forsigtigt afsnit om den oftest ikke eksisterende erfaringsopsamling af det simple spørgsmål, om hvorvidt erstatningsnaturen (minus nye søer, som bare virker) nu reelt bliver en erstatning inden for rimelig tidshorizont. Afsnittet om mulig kompenserende plejeindsats på et tinglyst areal, så et allerede eksisterende, men forsømt naturområde kan komme til at "shine" som erstatning for et ødelagt naturområde af sammenlignelig karakter, er en væsentlig tilføjelse til paletten af muligheder ude i kommunerne. En tilføjelse omkring praksis i størrelsesforholdene kunne være væsentlig i den sammenhæng, hvor det samtidig bør fremgå at kompenserende pleje skal omfatte væsentlig mere end den sædvanlige dobbelte størrelse.

4. Samspil med andre dele af naturbeskyttelsesloven

Under afsnittene om fredninger indgår der en sætning, som bør rettes til jf. den omtale angivelsen har fået: "Der findes ca. 5000 større eller mindre fredede områder i Danmark..."

I afsnittet om Natura 2000-områder optræder et andet tal, som umiddelbart lyder højt, idet det fremgår, at "omkring 40 % af det § 3 beskyttede areal ligger i de såkaldte Natura 2000 områder". I betragtning af at 75 % af alle § 3 overdrev ligger *udenfor* Natura 2000 afgrænsninger lyder tallet 40 % højt.

I afsnittet om den generelle beskyttelse af visse dyre- og plantearter savner DN et afsnit om, hvordan Naturstyrelsen har mulighed for at give projekter en dispensation til eksempelvis flytning af sjældne orkideer; dispensationer som der ikke kan klages over, og som heller ikke annonceres offentligt. Afsnittet rummer heller ikke et ord om den til tider misbrugte "økologiske funktionalitet", til forklaring af hvorfor lige den aktuelle padde eller krybdyrbestand ikke er så vigtig i den store sammenhæng, da arten findes i flere gode, solide bestande uden for området.

5. Forholdet til anden lovgivning

I afsnittet fremføres det (igen) om end i en lidt mindre præcis formulering, at der i fredsskov ikke findes et minimumsareal for § 3 naturtyperne. Alle småklatter med mose, hede, små søer og små vandløb skulle derfor (i teorien) være beskyttet på linje med deres større naboer uden for fredsskovene. DN vil dog principielt stille spørgsmålstegn ved denne konklusion, der på ingen måde hænger sammen med det helt almindelige, private moderne skovbrug, hvor der drænes og omformes præcis ligeså intensivt som ude i landbrugslandet. En vældig administrativ udfordring er det desuden, at arealerne i private skove aldrig nogen sinde er blevet besigtiget hverken fysisk eller fra luftfoto, al den stund at dette er umuligt med standart luftfotos, der som hovedregel optages efter løvspring. Selv om der skrives, at "kommunen har også tilsynet med § 3 arealer, der opfylder størrelseskrav og som ligger i fredsskov", så kan DN ikke på stående fod nævne en eneste kommune, som har udført disse tilsyn i mere end enkeltsager. Hele afsnittet er derfor mest en hensigtserklæring.

I afsnittet om råstofgrave kunne det i en sætning tilføjes at mange råstofgrave reetableres til natur- og rekreative formål, hvorved tidligere landbrugsjord omdannes til næringsfattige miljøer med overdrev, grundvandssøer og næringsfattige skovtyper, der kan være hotspots for biodiversitet.

I afsnittet om beskyttede sten- og jorddiger kunne det fremhæves, at disse fra 1992 til 2004 var sideordnede med § 3 som § 4 i naturbeskyttelsesloven, hvorfor der er helt sammenlignelige formål med de to slags beskyttelser, der begge er vejledende og sigter imod at undgå "væsentlige ændringer" for at sikre formålet om bevaring af væsentlige kulturhistoriske og biologiske værdier for samfundet.

Til afsnittet om beskyttede, eller rettere fredede fortidsminder, kunne det tilføjes at vegetationen på gravhøje, langdysser og lignende i det åbne land er helt homolog med de historiske overdrev, al den stund at de blev skabt af tørv fra jernalderens og bronzealderens dyrknings- og græsningslandskab. Det kunne endda tilføjes at vegetation og kulturhistorie trives med plejefbrændinger.

6. Administrative bestemmelser

Dette afsnit som er uhyre væsentligt har der indsneget sig en decideret fejl i følgende slutning siden 56: "selvom en forudgående ansøgning må antages at ville være blevet afslået, er det dog ikke dermed givet at retlig lovliggørelse skal afvises. Det skal tages i betragtning at forholdet faktisk er etableret". Det korte modsvar her er "nej", det skal overhovedet ikke tillægges værdi eller vægt. Nævnet har gentagne gange slået fast i afgørelser, at netop retlige lovliggørelser, hvor der som hovedregel hverken er blevet ansøgt eller forespurgt før et projekt er gået ud over et § 3, skal *vurderes som om det foretagne ikke allerede var foretaget*. Sætningen bør derfor slettes, da det er totalt i modstrid med gældende praksis på området. Afsnittene om underretning og offentliggørelse harmonerer ikke helt, idet underretnings afsnittet fastslår, at "kommunalbestyrelsen skal skriftligt underrette følgende klageberettigede" hvorefter der så følger den velkendte liste med landsdækkende foreninger, hvortil Danmarks Naturfredningsforening naturligvis skal tælles. Omvendt står der i afsnittet om offentliggørelse, at offentliggørelsen skal ske, "hvis afgørelsen anses for at være af større betydning eller af almindelig offentlig interesse". Desuden kan offentliggørelsen ske "udelukkende på kommunens hjemmeside". "Skriftlig underretning" sidestilles altså med tavs annoncering på kommunernes hjemmeside, samtidig med at der ligger en *før-afgørelse* i hele spørgsmålet om hvorvidt en afgørelse er af "større betydning eller af almindelig offentlig interesse". I et af verdens mest intensivt opdyrkede landskaber uden fokus på naturpleje eller naturbevarelse er det sårbart at lade et system selv vurdere, hvad der er væsentlig eller ej, om det skal offentliggøres eller ej, om det skal puttes på en hjemmeside eller underrette klageberettigede skriftligt. Ikke-afgørelser, manglende klageadgang på afregistreringer og flytninger af artsfredede orkideer er da alt rigeligt.

Kommentarer til de medfølgende bilag

Bilag 1 og 2. DN noterer sig at Kammeradvokaten lavede bilag 2 i september 2017, for snart 2,5 år siden. Selv om praksis sædvanligvis følger tidligere afgørelser og linjer udstukket herfra, så kan der udmærket være truffet væsentlige Nævns afgørelser frem til cirka nu, som kan klæde nye sagsbehandlere bedre på. Uheldigvis er både bilag 1 men særlig bilag 2 beskæmmet ofre for en række slåfejl, ligesom en række især NKN afgørelser ikke lader sig fremsøge på Nævnenes Hus' afgørelsesportal. For den almindelige læser vil det derfor være noget opad bakke at finde frem til de konkrete afgørelser, som man skal lægge sin afgørelsespraksis op af. Her er blot nogle eksempler. Fra bilag 1 under gødskning og § 3, er henvist til NMK-510-

0055, som ikke findes, idet der formentlig sigtes til -00055. Fra bilag 2 har følgende afgørelser ingen søgbare resultater i Nævnenes Hus: NMK-501-00074 (formentlig tale om 510), NKN-131-00445, NKN-131-00386, NMK-510-0003 (formentlig -00003), NKN-131-00142, NKN-131-00484, mens afgørelsen i afsnit 4.3.2 savner sit NMK nummer (kun dato for afgørelsen).

Netop denne gennemgang af *væsentlige afgørelser og domme*, udstiller det forhold, at NKN afgørelser er blevet til NMK afgørelser som i dag, og det seneste lille årstid er erstattet med noget der i fremtiden bliver helt arbitrære koder i stil med "klageID 18/1234". Når man trods alt kan sjusse sig frem til hvilke slåfejl, der kan være tale om med NKN og NMK numre, så skyldes det *netop*, at der er en vis stringens i at eksempelvis "131" blev til "510" som gennemgående tematiske betegnelse for afgørelser om § 3 natur. De kommende vejledninger vil formentlig have endnu sværere ved at bringe den kollektive hukommelse på gлед.

Bilag 3: Oversættelsestabel fra § 3 til habitatnaturtyper er et godt forsøg, men savner en praktisk eller lovgivningsmæssig sammenhæng, ud over de forpligtigelser der ligger i habitatdirektivets forpligtigelser som også rækker udover Natura 2000 områdernes afgrænsninger for sammenlignelige habitatnaturtyper.

Bilag 4: Overskriften "historisk udvikling af beskyttede naturtyper" er temmelig misvisende, al den stund at DMU for flere år siden lavede en faglig rapport, der fastslog den historiske udvikling for vores nuværende § 3 naturtyper, selv om der var udfordringer med de historiske betegnelser for græsland, overdrev, udmark og ikke mindst Sønderjyllands placeringen hhv. indenfor, udenfor og igen inden for landets grænser. DET er den væsentlige historie om naturtypernes "historiske udvikling". Ikke en kort og ret ubetydelig placering af sigtens maskestørrelse.

Bilag 5: Om marskens ødelagte enge er der reelt ikke mere at sige. Marsken er totalt ødelagt og hverken Natura 2000 udpegning eller udpegning til Nationalpark har kunne rokke ved det.

Bilag 6: Landbrugsstyrelsens støtteordninger er mere eller mindre irrelevante i denne vejledning, med mindre hensigten er at vejlede om landbrugsstøtteordninger

Bilag 7: Bemærkninger til lovgivningen er nyttige og mildt rystende, når man betænker hvad der er sket med al den oplejede natur siden hen.

Venlig hilsen

Jan Pedersen
Biolog og naturmedarbejder
DN Sekretariatet